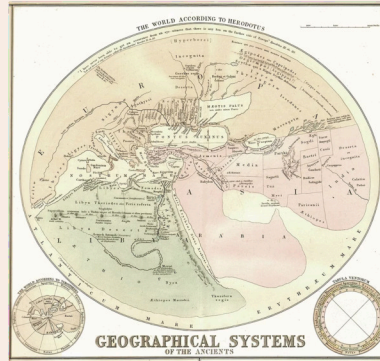

Հայաստանը հնագույն քարտեզների վրա

Պատմական ճանապարհորդություն հնագույն քարտեզագրության միջով՝ բացահայտելով Հայաստանի կենտրոնական դիրքը հին աշխարհի աշխարհագրական պատկերացումներում:

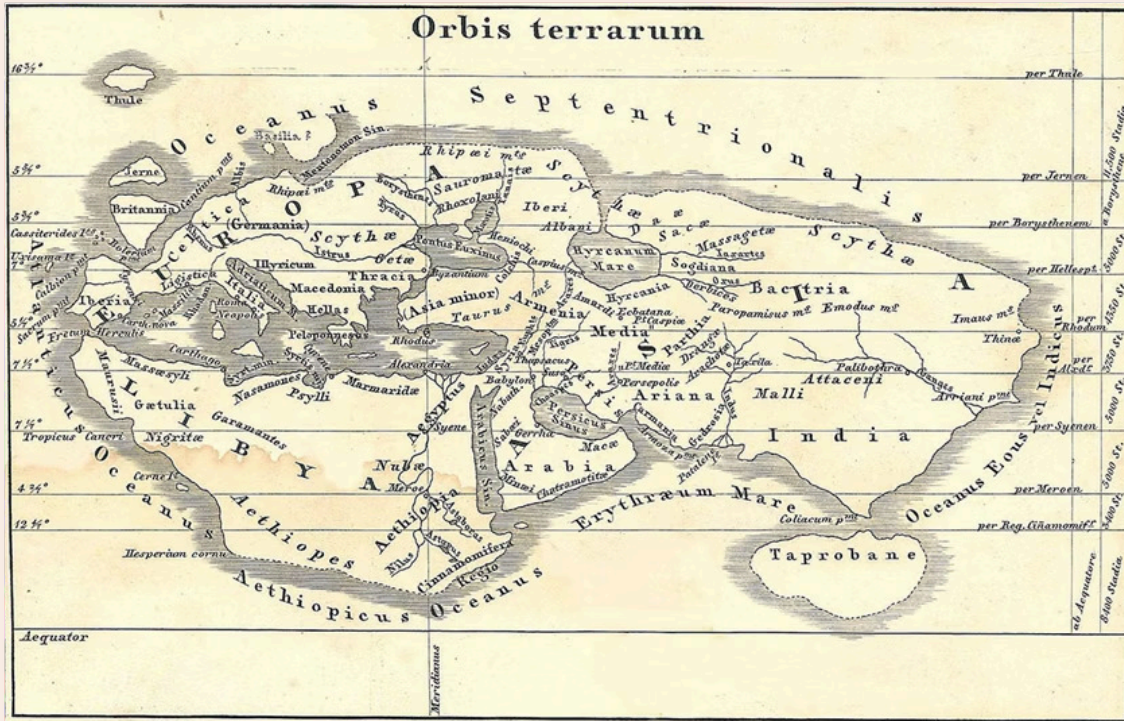

Մ.թ.ա. 5-րդ դար

Հերոդոտոսի աշխարհի քարտեզը

Հույն պատմագիր և աշխարհագրագետ Հերոդոտոսի կազմած աշխարհի քարտեզը, որը վերակազմվել է Չարլզ Մյուլլերի կողմից Սմիթի ատլասի համար: Ժամանակին գոյություն ունեցող երկրների շարքում Հայաստանը զբաղեցնում է կենտրոնական դիրք՝ հանդիսանալով հին աշխարհի աշխարհագրական պատկերացումների կարևոր մասը:

Էրատոսթենեսի քարտեզագրական աշխատանքը

Գիտական մոտեցում

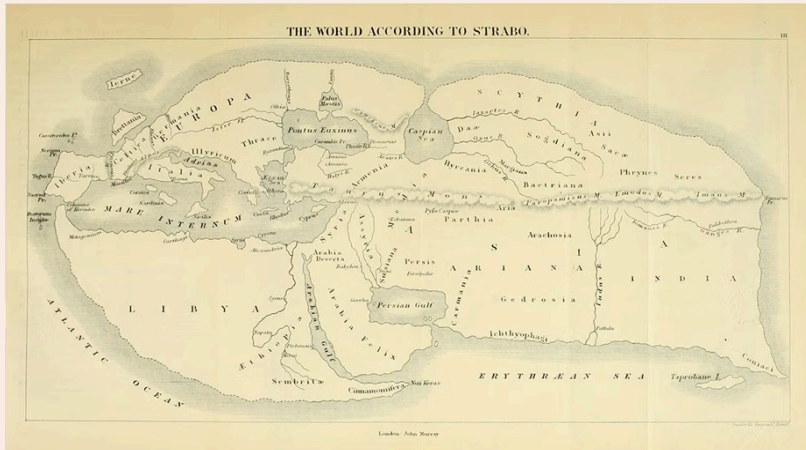
Գերմանացի քարտեզագետ Ֆոն Սպրուների վերակառուցած քարտեզը (1855 թ.) հիմնված է հույն մաթեմատիկոս և աշխարհագրագետ Էրատոսթենեսի աշխատությունների վրա:

Էրատոսթենեսը առաջինն էր, ով փորձեց գիտական մեթոդներով չափել Երկրի շրջագիծը և ստեղծել ավելի ճշգրիտ աշխարհագրական քարտեզներ:

Մ.թ.ա. 1-ին դար

Ստրաբոնի աշխարհագրական ժառանգությունը

Բրիտանացի քարտեզագետ Ջոն Մըրրին հիմնվելով Ստրաբոնի «Աշխարհագրություն» նշանավոր աշխատության վրա վերակառուցել է հին աշխարհի քարտեզը: Ստրաբոնի 17 հատորանոց աշխատության մի ամբողջ գլուխը հատկացված է Հայաստանի աշխարհագրությանը, ինչը վկայում է մեր երկրի կարևորության մասին հին աշխարհում:

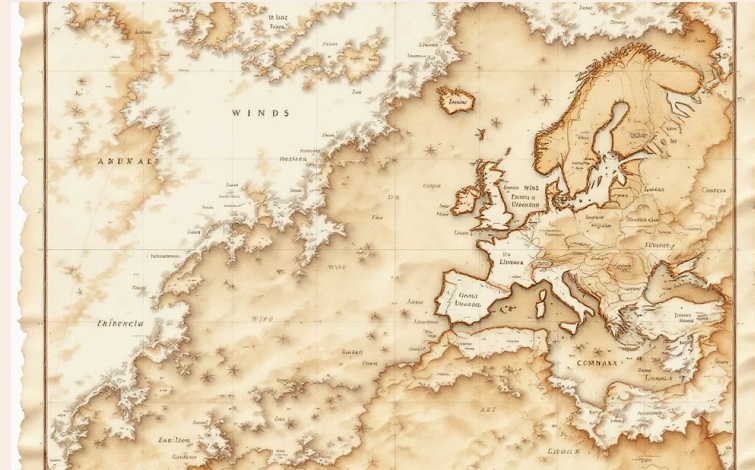
Կլավդիոս Պտղոմեոսի աշխարհի քարտեզը

Համաշխարհային տեսլական

Հույն նշանավոր աշխարհագրագետ և տիեզերագետ Կլավդիոս Պտղոմեոսը հանդիսանում է հին աշխարհի ամենանշանավոր քարտեզագետը:

Քարտեզը շրջապատված է հողմերով և բաժանված է եղանակային գոտիների: Բացառությամբ Կարմիր ծովի, բոլոր ծովերը ներկված են կապույտով, իսկ լեռները՝ կանաչ: Մեծ և Փոքր Հայքերը գտնվում են Սև և Կասպից ծովերի միջև:

Ութհատորանոց աշխատություն

Նրա կարևոր աշխատությունը՝ «Աշխարհագրությունը», ընդգրկում է ութ հատոր, որոնցից հինգերորդը նվիրված է Հայաստանին:

Հայաստանի սահմանները Պտղոմեոսի քարտեզում

Մեծ Հայք (**Armenia Major**)

Քարտեզի կենտրոնում սպիտակ գույնով ներկայացված է Մեծ Հայքը, որը զբաղեցնում է ընդարձակ տարածք:

Սահմանակից երկրներ

Արևելքում՝ Մարաստան, հարավում՝ Ասորեստան, արևմուտքում՝ Փոքր Հայք, հյուսիսում՝ Կոլխիս, Իբերիա և Ալբանիա:

Ալեքսանդրի Մակեդոնացու գրաված երկրները

Մինչև Հնդկաստան

Այս քարտեզը Ամստերդամում լատիներենով հրատարակված Ատլասի էջերից է: Այն ներկայացնում է Ալեքսանդրի Մակեդոնացու արշավանքը մինչև Հնդկաստան՝ ցույց տալով նրա նվաճած հսկայական տարածքները:

Քարտեզի վրա հստակ նշված է Մեծ Հայքը՝ որպես կարևոր աշխարհագրական և քաղաքական միավոր հին աշխարհում:

Սուրբ Երկիր և Դրախտի քարտեզը

Քարտեզը, որը կազմել է Վիսշերը 1657 թվականին, ընգրկում է Միջերկրական ծովի և Պարսից ծոցի միջև ընկած շրջանը: Եդեմի պարտեզը գտնվում է Բաբել քաղաքի մոտակայքում: Գեղեցիկ զարդարված վերնագիրը երկու կողմից շրջապատված է Եդեմի տեսարանների պատկերներով: Այս քարտեզը համատեղում է իրական և բիբլիական աշխարհագրությունը՝ ցույց տալով Նոդի Երկիրը, Բաբելոնի աշտարակը և այլ առասպելական վայրեր:

Երկրային դրախտը Հայաստանում

Էմանուել Բուունի աշխատանքը

Անգլիացի քարտեզագետ Էմանուել Բուունի կազմած քարտեզը հիմնված է կրոնական հավատալիքների վրա:

01

Եդեմի տեղանքը

Երկրային դրախտը՝ Եդեմը, ներկայացված է Հայաստանի տարածքում՝ Վան և Կապուտան լճերի միջև:

03

Արարատ լեռը

Քարտեզի կենտրոնական մասում տեղադրված է սուրբ Արարատ լեռը:

02

Չորս գետերը

Նշված են աստվածաշնչյան դրախտից դուրս եկող չորս գետերը՝ Արաքսը (Գիհոն), Փիսունը, Եփրատը և Տիգրիսը:

18-րդ դար

Աշխարհացոյց Հայաստանեայց

- ❑ 18-րդ դարում Վենետիկում լույս է տեսել Հայաստանի քարտեզը, որը ըստ քարտեզագետների և աշխարհագրագետների կարելի է համարել Անանիա Շիրակացու «Աշխարհացոյցի» բացակայող քարտեզին փոխարինողը: Այս քարտեզը կարևոր ժառանգություն է հայ քարտեզագրության պատմության մեջ: